

“Het is aan u, ik en al deze die met visuele expressie te maken hebben om zich in te spannen en mee het tij van de onwetendheid te keren. Wij zullen alle middelen moeten aanwenden om de mensheid op te voeden.”

Peter Greenaway

J' Accuse!

Ooit daverde de Franse republiek op haar grondvesten onder deze uitroep, nu is het aan de onbetwiste beeldmeester Peter Greenaway om ons wakker te schudden. Tim Oeyen en kunstenaar Maxepyan trekken door half Europa op zoek naar de juiste vragen. Het *Futuro Presente* festival in Rovereto (It) lijkt ons een gepaste gelegenheid om kennis te maken met het recente oeuvre van deze duizendpoot, meester van de ingehouden esthetiek en vernieuwende beeldtaal. De editie 2009 laat Greenaway ruim aan bod komen met verschillende filmvoorstellingen, lezingen, optredens

van zijn huiscomponist Michael Nyman en als apotheose een live VJ-performance door de man zelf. Peter Greenaway (67) wekt voortdurend wisselende gevoelens op. Met zijn evolutie naar minder narratieve films hebben sommige initiële fans in de loop der jaren afgehaakt. Toch blijft hij onvermoeid verder zoeken naar een aangepast vocabularium. Een stimulerende visuele taal die informatie en emotie communiceert zonder daarom de strikt klassieke structuren te volgen. Een complexe taal die in harmonie meegroeit met de snel evoluerende digitale multimedia.

'De Cinema is dood, lang leve Cinema', zo klinkt zijn nieuwe credo: "Film volgens het oude recept is op 31 september 1983 heengegaan", zegt Greenaway smalend. "Toen deed de afstandsbediening haar intrede in de woonkamer en zette de tot dan passieve kijker zijn eerste stappen als deelnemer. Quasi alles wat erna nog aan film werd gemaakt is in wezen zinloos", beweert Greenaway.

"Ondanks meer dan een kwarteeuw multimediale evolutie hangt de massa nog steeds vast aan dat Hollywoodiaans format, dat op zijn beurt verankerd is in onze literaire cultuur van de narratieve tekst", spelt Greenaway ons uit. "Het komt door onze eenzijdige opvoeding in een schoolsysteem waarbij eenmaal de verfdoois van de lagere school is weggeborgen, we meteen terugvallen op puur tekstuele informatie. Behalve in het kunst- en architectuuronderwijs wordt de beeldtaal in al haar complexiteit met het badwater weggegoten. Wie kan nog naar een schilderij van een oude meester kijken en uit kleur en compositie een verhaal of concept halen?" "Maar de ontwikkeling van het internet en multimediale technologie dwingen ons stilaan de andere richting uit, met een andere versie van bovenstaande vraag: want wie van de laptopgeneratie leest nog een ganse pagina van zijn scherm?"

Peter Greenaway is op kruistocht. Een zelftoegemeten missie tegen een nieuw analfabetisme waarbij hij ons wil waarschuwen voor het gebrek aan kennis van de taal van het digitale tijdperk.

Met zijn film 'J'accuse!' dwingt hij ons met een andere blik naar de Nachtwacht te kijken. Dan weer kiest hij voor een aanslag op onze zintuigen tijdens zijn 'A life in suitcases' VJ-performance. Maar de rode draad doorheen zijn multidisciplinaire oeuvre is onze hersens te stimuleren en culturele waarden blijvend in vraag te stellen.

"We hebben achtduizend jaar virtueuze schrijvers achter de rug. Zij hebben onze geschiedenis, heilige Schriften en grondwetten vastgelegd. Maar steeds opnieuw in de vorm van tekst die we over de talen heen ontwikkeld hebben tot een uiterst complex communicatiemiddel. Maar de tijden en vooral de media zijn snel veranderd en dwingen ons tot herziening naar meer aangepaste manieren van communiceren. Hierbij staan multimediale en visuele communicatie voorop met alle problemen van dien", zegt Greenaway geanimeerd. "Je zult moeten bekennen dat de meeste mensen toch érg slecht visueel opgevoed zijn. Maar met de evolutie van de digitale multimedia gaan wij, de visuele meesters, het moeten overnemen. Het is aan u, ik en al deze die met visuele expressie te maken hebben om zich in te spannen en mee het tij van de onwetendheid te keren. Wij zullen alle middelen moeten aanwenden om de mensheid op te voeden." Greenaway zucht, nipt van zijn glas, zoekt weer zijn plaats op zijn stoel en zegt traag: "Als blijkt dat niemand nog in staat is de taal van kleur, vorm en textuur te beheersen, staan er ons nog moeilijke tijden te wachten."

Tekst en beeld Michel Vaerewijck

Maxepyan & Tim Oeyen ontmoeten Peter Greenaway tijdens het Futuro Presente Festival te Rovereto, Italië op 08/05/2009

Meer info rond P.Greenaway op www.petergreenaway.info
- *J'accuse!*, een kortfilm van P.Greenaway rond Rembrandts schilderij *De Nachtwacht*.
- *A life in suitcases*, VJ-performance van P.Greenaway op basis van zijn magnus opus *Tulse Luper trilogy*.
- Info over deze voorstellingen: www.notv.com
- FESTIVAL info: <http://www.myspace.com/futuropresentefestival>

